

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Meldahlsvej 1
DK 1613 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30, 1780 København V
Att. Vandmiljø

Høringssvar til foreløbige oversigter over væsentlige vandforvaltningsmæssige opgaver

Hermed fremsendes høringssvar fra Landbrug & Fødevarer til foreløbige oversigter over væsentlige vandforvaltningsmæssige opgaver i vandområdedistrikterne (VVO).

Landbrug & Fødevarer finder det positivt, at materialet flere steder anerkender, at manglende målopfyldelse kan være knyttet til flere typer påvirkninger, herunder fysiske forhold og miljøfarlige forurenende stoffer.

Landbrug & Fødevarer skal samtidig understrege, at det for os er afgørende, at VVO-materialet eller øvrigt materiale i det videre arbejde med VP4 redegør for, hvordan de identificerede påvirkninger konkret vil blive håndteret i VP4.

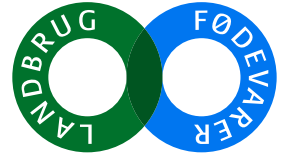
Generelle bemærkninger

Det er uklart, hvordan de påvirkninger, der nævnes i oversigterne, konkret vil blive indarbejdet i indsatsprogrammerne for VP4. Det fremgår, at påvirkninger, som medvirker til manglende målopfyldelse, skal omfattes af relevante foranstaltninger, men materialet beskriver ikke, efter hvilke kriterier dette vil ske, hvordan der prioriteres mellem påvirkningerne, eller hvorfor nogle påvirkninger eventuelt håndteres, mens andre ikke gør. Landbrug & Fødevarer anbefaler derfor, at der i VVO-materialet eller i kommende indsatsprogram indarbejdes en beskrivelse af sammenhængen mellem de identificerede påvirkninger og de planlagte indsatser.

Det fremgår desuden af materialet, at påvirkninger er identificeret på baggrund af bl.a. basisanalysen. Denne basisanalyse er, så vidt vi er orienteret, ved at blive opdateret. Da basisanalysen indgår i vidensgrundlaget for VVO-materialet, bør den offentliggøres, og det vil efter vores vurdering være hensigtsmæssigt, at dette fremover sker forud for høringen af VVO-materialet. Det vil styrke gennemsigtigheden og gøre det muligt for høringssparterne at forholde sig mere kvalificeret til materialets forudsætninger.

Det fremgår endvidere af materialet, at klimændringers betydning for indsatsbehovet for søer og kystvande belyses i separate forskningsprojekter, og at forskningsprojekterne for søer og grundvand er afsluttet. Samtidig henvises der til en "ny" rapport fra medio 2020 om grundvandsvirkemidlers klimarobusthed. Landbrug & Fødevarer finder, at dette afsnit fremstår utilstrækkeligt opdateret. Det bør derfor beskrives, hvilke resultater forskningsprojekterne har givet eller forventes at give, hvordan disse resultater vil blive anvendt i VP4, og hvornår de får konsekvens for vandplanlægningen. Hvis projekterne er afsluttet, bør der desuden tilføjes henvisninger til de relevante rapporter eller resultater.

Landbrug og Fødevarer vil desuden fremhæve det store stykke arbejde, som de 17 Kystvandråd har leveret og fortsat leverer med henblik på at bidrage med lokal viden til vandplanlægningen. Kystvandrådene har netop i maj/juni 2026 afleveret sine anbefalinger og analyser om væsentligste udfordringer for at nå målopfyldelse til VP4. Landbrug & Fødevarer skal i den forbindelse opfordre til, at myndighederne sikrer, at viden og anbefalinger fra Kystvandrådene, herunder viden om forskellige presfaktorer, indarbejdes i VVO-materialet samt i det videre arbejde med VP4.

Vandløb

Landbrug & Fødevarer finder det positivt, at myndighederne anerkender, at der fortsat mangler viden om indsatsstype, tilstand og årsager til manglende målopfyldelse, og at der derfor skal igangsættes udviklingsinitiativer for at øge vidensgrundlaget og sikre omkostningseffektivitet i det videre arbejde. Netop dette behov for mere viden er helt centralt.

Landbrug & Fødevarer har tidligere peget på, at der i stort set alle vandforekomster er betydelige videnshuller om et eller flere økologiske kvalitetselementer, og at den manglende viden gør det uklart, hvor langt der er til en samlet målopfyldelse, og hvilke indsatser der reelt er behov for. Konsekvensen kan blive, at der planlægges indsatser, som enten ikke er tilstrækkelige, eller som ikke bør gennemføres, fordi de samlet set vil have uforholdsmæssigt store omkostninger.

Vi anbefaler derfor, at høringssvaret tydeligt anfører, at vandløbsindsatsen skal bygge på et bedre og mere sammenhængende grundlag for både økologisk og kemisk tilstand, og at arbejdet med fysiske forhold, spildevandsbelastning og miljøfarlige stoffer skal ske koordineret. I vores tidligere bemærkninger fremhævede vi, at sporadisk viden om spildevand og miljøfarlige stoffer mange steder gør det vanskeligt at skelne mellem årsag og virkning, og at indsatsen i forhold til vandkemi og fysisk forarmning derfor må følges ad i takt med, at ny viden tilvejebringes. Denne pointe vurderes fortsat at være relevant.

Landbrug & Fødevarer vil samtidig gentage, at en samlet og ensartet karakterisering af vandforekomsterne fortsat er vigtig. Vi har i den forbindelse også tidligere påpeget, at klassificeringen som naturlig, stærkt modificeret eller kunstig har afgørende betydning for omfanget af de fysiske forbedringer, der kan blive aktuelle. I høringssvaret til vandområdeplanerne 2021-2027 blev dette yderligere understreget med henvisning til behovet for en samlet og ensartet gennemgang af udpegningerne samt en bedre vurdering af, hvor vandløb bør udpeges som stærkt modificerede.

Specifikke bemærkninger og forslag til de fire oversigter

Kystvande

Landbrug & Fødevarer ønsker, at følgende påvirkninger tilføjes i de fire oversigter:

- Påvirkning fra klimaændringer (det fremgår f.eks. i NOVANA rapporten fra 2024, at klimaet, herunder ændringer i nedbør og temperatur, er væsentligt for miljøtilstanden).
- Konsekvenser af historiske presfaktorer, der har blivende konsekvenser.

For det internationale vandområdedistrikt bør det desuden bemærkes, at formuleringen om "vandbårne næringsstofftilførsler af kvælstof og fosfor fra især landbrug samt spildevandstilførsler fra punktkilder" er uhensigtsmæssig. Når oversigten skal være en liste over væsentlige påvirkninger og ikke en prioriteret kildefordeling, bør ordet "især" udgå, så teksten ikke utilsigtet kommer til at signalere en vægtning, som ikke er forklaret i materialet.

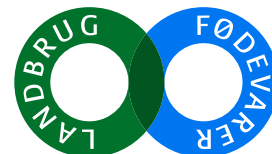
Grundvand

Landbrug & Fødevarer er generelt uforstående over, at "påvirkning med nitrat fra gødningsanvendelse" som noget nyt indgår som væsentlig påvirkning for vandområdets miljøtilstand fsva. grundvand. Den nationale grundvandsovervågning (GRUMO) viser, at langt størstedelen af vandforsyningsboringer har meget lave nitratkoncentrationer (< 1 mg/l), at kun en meget begrænset andel overskrider grænseværdien for nitrat i drikkevand på 50 mg/l, og at problemstillingen overvejende er geografisk afgrænset til dele af Nordjylland, Thy, Himmerland og Djursland.

Landbrug & Fødevarer ønsker, at følgende påvirkninger tilføjes i de fire oversigter:

- Atmosfærisk bidrag, herunder fra forbrændingsprocesser samt spredt bebyggelse uden kloaktilslutning bør indgå under punktet "Påvirkning med nitrat fra gødningsanvendelse".
- Påvirkning fra naturligt forekommende stoffer bør ligeledes fremgå som et selvstændigt forhold (jf. Miljøministeriets rapport "Kortlægning af udfordringer ift. Danmarks grundvand", juni 2022) og kan ikke alene henføres til "påvirkning fra udnyttelse af vandressourcen".

Det bør endvidere tydeliggøres, at miljøfarlige forurenende stoffer også kan stamme fra atmosfærisk deposition, herunder eksempelvis PFAS-stoffet trifluoreddikesyre (TFA).

Afslutning

Afslutningsvis skal Landbrug & Fødevarer understrege, at vi ser positivt på, at VVO-materialet favner flere påvirkninger og dermed peger i retning af en mere helhedsorienteret vandplanlægning. Det er imidlertid afgørende, at denne bredere tilgang også slår igennem i det videre planarbejde, så de identificerede påvirkninger omsættes til et gennemsigtigt, fagligt opdateret og operationelt grundlag for VP4. Landbrug & Fødevarer opfordrer derfor til, at materialet revideres og suppleres på de ovenfor nævnte punkter, herunder navnlig i forhold til basisanalyse, klimaændringer, grundvand, håndtering af andre presfaktorer end næringsstoffer, kystvandråd, vandløbenes karakterisering. Landbrug & Fødevarer står gerne til rådighed for en nærmere dialog om høringssvarets indhold.

Med venlig hilsen

Jakob Hejberg
Seniorkonsulent

Vand & Natur

E JHEJ@lf.dk